

ABONAMENTUL.

Pentru mănăstire:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 450 fil.

Pentru străinătate:
Pe an 24 cor.
1/2 an 12 cor.
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil. a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Noul ministru de războiu.

Pentru a nu trece în anul 1912 fără a fi bugetul votat și a nu aduce țării țării fără de ea și într-o situație de ex-lex, guvernul maghiar a fost necesitat să ceară îndemnizare pe o lună, socotind că în restimpul acesta va trece și bugetul prin dietă fără mare greutate. Pentru votarea chestiunilor comune însă guvernul a convocat delegațiunile, cari pe ziua de 28 Decembrie s'au și adunat în Viena și au luat în desbatere proiectul de îndemnuire al guvernului maghiar.

Delegațiunile la noi au totdeauna o extraordinară înasărnătate și pe cât sunt de subordonate hotărârilor celor două parlamente, pe atât se desbat în ședințele lor cele mai vitale chestii ale monarhiei noastre. Nu e mirare deci dacă ambele țări privesc cu îngrijorare la declarațiile, ce le face acolo ministrul de externe și cel de războiu.

Nu va fi superflu să spunem, că cu prilejul delegațiunilor din

anul acesta, atențiunea cercurilor politice era îndreptată mai ales asupra atitudinii, ce ministrul de războiu Mauritiu cav. de Aufenberg va trebui să ia în fața situațiunei, mai ales că noul ministru de războiu pășeste pentru prim dată în fața opiniei publice, care așteaptă cu încordare declarațiile lui cu privire la reformele militare.

Vorbirea ministrului de războiu însă n'a avut rezultatul acela, pe care îl așteptau, nici chiar în anumite cercuri guvernamentale. Maghiarii peste tot așteptau, ca noul ministru să mai aducă unele concesiuni naționale maghiare, și se mai lăsa ceva din preamula de preteniuni, din câte are armata acuma. Ministrul Aufenberg însă nu s'a dimis în detalii și nici în pertractarea concesiunilor maghiare în armata comună și ca un credincios steagului, pe care l'a servit atâta, a expus situația tristă a armatei Austro-Ungare fără mult încunjur. În avântul său oratoric a ridicat vălul și despre un episod care de

bunăseamă că va stârni varii sentimente la popoarele țării.

E vorba de războiul, ce era să erumpă mai deunăzi între Austria și Sârbia. E cunoscut, că armata austro-ungară sta gata să între în Sârbia, dar n'a intrat. Incordarea aceasta înfricoșată a durat mai mult timp și dacă nu întrevenea Germania, amintând pe Rusia cu mobilizarea oștirii sale, nu se știe, că la ce era să ne așteptăm.

„Nu greșesc, când afirm, că pe celea 300 milioane cât a costat anexiunea Bosniei și Herțegovinei, le puteam cruța, dacă în anii de mai înainte ne îngrijam de armată. Atunci de bunăseamă, că nu ajungeam până acolo, unde de fapt am ajuns, ca să fim încunjurați de toate părțile, și și vecinii noștri cei mai mărunți ne măsurau cu îndârjit priviri. Toate acestea nu se întâmplau, dacă nu era toată lumea în credința — cecace era și explicabil — că organizația noastră militară e pe calea destrămării. Întâmplarea norocoasă, care în curând nu ne va mai afla

FOIȚA.

Dir sbuciumul vieții.

„Vai, călător strein, cum îți petreci
Puțina și săraca ta merinde...!
Și cum spre bălciul negru-al vieții treci
Tu nici nu vezi cum sufletu-ți se vinde!

„Răstoarce-te și'n inimă-ți aprinde
Cănela sfânt'a lumilor de veci...
Veni... calea-i scurtă... noaptea te cuprinde...
— Și-o să te bată flacăra... vânturi reci...!”

Și cugeți Cămin de vreme multă...
glasu-i sună'n mințe tot mai clar...
Așa, pierdută, al vieții glas și-ascultă...

„E trist... că plânge cu amar...
glas strein trimite-i o insultă...
nu mai poți... și toate s'inzădar...!”

Cântecul iernei...

De-alaltăeri tot ninge 'ntruna
Și iarnă rece-i pe hotar
Orașu-i tot mai trist de-acuma
Și nimeni nu-i pe trotuar.

În zarea sură, somnuroasă,
Iernatici nori se respândesc,
La margine de drum sălcâmii
Mișcându-și vârful încet doinesc.

Și așa cum cade iarna grea,
Eu văd, că ceva am pierdut.
E iarnă... iarnă-i peste toate...!
Pe toate cade-un cântec mut...
Valer Bora.

Cetind vieța sfintei Monica.

De câte ori citesc cartea episcopului
Bongaud, tradusă în românește, sub titlul
„Mama sfântului Augustin”, îmi învie înaintea
ochilor acel strălucit model de mamă
creștină, care a fost sf. Monica. Văd marile

virtuți, cari nutrite de izvorul nesecat a
legii lui Hristos, pot împodobi o inimă de
femeie, o inimă de mamă. Și, în zilele noas-
tre de superficialitate, când fie care ne lă-
săm robiți de aparențele deșarte ale vieții,
simți o adâncă bucurie dacă, din când în
când, poți să te cobori în tainele unui fru-
mos suflet omenesc. Nu numai că e o re-
creare în mijlocul sbuciumului neîntrerupt,
ce ne chinue viața zi de zi, ci și o întărire
a conștiinței noastre, o luminare a simțemintelor
bune, cari încă nu ne-au perit cu totul din suflet.

De câteori citesc în vieța femeii care
a dat bisericii, lumii, un gânditor genial și
un sfânt mare, mă gândesc la vecinica lege
a vieții pământești: numai prin suferință,
prin continuă muncă poate să învingă binele
și frumosul în lumea aceasta. Noi, vezi bine,
nici odată nu vom putea pricepe pentruce
calea suferinții mai ales, e singură calea
vieții celei adevărate. Dar vedem că în ur-
ma suferinții, a abnegării au răsărit toate
mințile mari și profunde, toate sufletele fru-

apoi disciplina de fier a diplomației pe cum și marile pregătiri de războiu, ne-au schimbat în spre bine poziția în decursul unei ermi. Ajutorul acesta avem de al multămi prietinelui nostru țare, credincios, cu armatura lui scilpitoare, de a cărui ajutor în zilele acelea cu greu ne puteam lipsi. Cu toate acestea 300 milioane ne-au costat acel războiu, pe care nu l'am purtat, care altcum nici când nu s'ar fi furișat de noi așa de aproape, dacă mai înainte nu negligam într'un mod atât de înspăimântător echiparea armatei. Imprejurarea aceasta domnilor e bine să ni-o însemnăm, pentru că e întrebare, dacă prevedința divină ne mai păstrează și pe viitor timp de preparare și întâmplări favorabile“.

Faptul acesta, că un ministru de războiu a putut fi atât de sâncer în expozeul său, denotă că cercurile militare întetesc cu toată impaciența reformele militare. Mai ales, că atmosfera păcii europene se agravează mereu și de fapt nu se știe, că ce aduce ziua de mâne. Da abea sau demolit relațiunile diplomatice dintre Franția și Germania tulburate de chiestia moracană și noile desvâiri și pregătiri de războiu, ce Anglia le-a întreprins astă-vară în taină contra Germaniei, au excitat opinia publică germană la extrem. Rivalitatea ace-

stei țării și pentru stăpânirea lumii nu poate să nu aducă o conflagrație generală europeană cât mai curând. Pe de altă parte Balcanul fierbe, unde iarăși monarchia noastră e în primul rând interesată. Cu un cuvânt ori-unde va fi vorba de scuturarea armelor pe teritorul bătrânei Europe, monarchia noastră va trebui să fie acolo cu armatele sale.

Toate însă înzădar. Din reflexiile oratorilor opoziționali, din comentariile foilor idependiste numai o concluzie se poate ceti, că maghiarii nu dau nimic, până-ce nu vor căpăta tot în armată. Adecă până-ce nu vor căpăta armată națională, care să fie a lor în toate privințele, înzădar vin toți generalii austrieci să ceară recruți și bani pentru miliție. Generalul Aufenberg și-a încheiat vorbirea cu o veche maximă: Ne bántsd a magyart — nu te atinge de maghiar, dar vorbele sale au stârnit numai zimbete pe buzele opoziționalilor. Fapt e, că pe cât să vede de întetitoare graba de sus de a vedea odată reformele militare sub adăpost, pe atât crește îndârjirea și încăpăținarea în jos la opoziție, care pretinde armată maghiară. Că oare care va ceda din punctul său prevedea nu se poate, dar presemnele arată, că opoziția deocamdată e gata a purta lupta la extrem.

Intre astfel de împrejurări situația noului ministru de războiu nu e chiar de invidiat.

Hotărâre contra ierodiaconului Calinic Șerboianu. „M. n.“ serie: Consistoriul spiritual al sf. Metropolii a Ungro-Vlahiei, în ședința dela 24 Noemvrie, fiind prezedit de pr. ec. St. Calinescu a dat următoarea hotărâre în contra ierodiaconului Calinic I. Pop Șerboianu, fost diacon la Metropoia din Capitală.

Iata textul acelei hotărâri: Consistoriul spiritual al sf. Metropolii a Ungro-Vlahiei hotarise:

Că ierodiaconul Calinic I. Pop Șerboianu, fost diacon în serviciul bisericii catedrale a sf. Metropolii, să fie trimis spre a-și face canonul de oprire dela servirea celor diaconesți pe timp de 2 ani, dela comunicarea sentinței, la una din mănăstirile eparhiei sf. Metropolii, conform art. 234, lit. G, din regulamentul legii clerului.

Data șicetită în ședința de astăzi, 29 Noemvrie 1911, cu drept de opoziție conform art. 172 din regulamentul legii clerului.

Din Viena se anunță. În 28 Dec. st. n. s'au inaugurat aici ședințele delegaționale. În ședința sa constituanta delegația ungara a ales de președinte pe fostul ministru de comerț Láng Lajos, care în cuvântul său de deschidere a urât viața îndelungată Monarhului, după cuvântul de les hidere, ministrul de finanțe comun, baronul Ferián a prezentat proiectul bugetului provizoriu al cabinetului comun. Imediat după aceea a cea dintâiu ședință publică, subcomisiunile au ținut o ședință în care contele Aehrenthal a rostit un scurt expozeu, arătând bunele relații externe ale monarhiei.

moase, toți aceia cari au adus omenimei un bine, un folos real.

Ceeace învățăm mai ales din viața sfintei Monica, e că suferințele izvorite din dragostea pentru deaproapele, nu sunt roditoare numai pentru sufletele noastre, ci că în urma acelorora se bucură și alții de o trezire a simțimintelor bune. De câteori mă opresc la paginile în cari și bărbatul s. Monica, și sorasa și slugile se resimt de influința binefăcătoare a acestei femei, mamă a lacrimilor. Imi zic: iată o lumină care e pusă spre luminarea multora. Toți cei cari o încunjură pe s. Monica se bucură de viață, își vad de plăcerile lor, fug de suferință, cum fug toți oamenii cât numai pot. Iar mama s. Augustin suferă în mijlocul lor, trăește în lacrimi, și sufletele celor ce o încunjoară încep să se lumineze. Noi nici odată nu vom pricepe rânduiala lui Dumnezeu! Tălharul duce o viață pătată de crime, se pocăește pe cruce, pentru o părere de rău și câteva cuvinte și intră în raiu de odată cu Hristos, care a trăit pe pământ o viață de chinuri, neavând unde să-și plece capul!

Insă cine nu va pricepe ce nesfârșită fericire e pentru o familie să aibă în simul său o astfel de mamă a lacrimilor, un suflet plin de iubire și de adorație față de sfintei Monica!

În zilele noastre crește înspăimântător numărul mamelor setoase de plăcerile, de luxul, de strălucirile deșarte ale vieții, și

pentru cari copiii nu sunt mai mult o binecuvântare a lui Dumnezeu, ci o povară, o pedeapsă, de care, ar face orice, numai să scape. Crește numărul acelor cari, în cazul dacă au copii, se îngrijesc de ele, de chipul cum să se presinte în lume, în societate, pe stradă, decât de creșterea copiilor. Sunt multe chiar cari cred, că educația vor începe-o copiilor în școală, că ele nu sunt datoare să le sâdească în suflet nimic.

Chipul sfintei Monica e neobicinuit în zilele noastre, și sunt femei cari și-ar râde în față, dacă ai voi să le-o pui de pildă. Și totuși, ce adâncă regenerare s'ar produce în simul societății omenesști, dacă ar fi multe mame cari s'o imiteze! Chiar viața mamei lor cu cât ar fi mai plăcută, mai plină, mai intensivă.

S. Augustin în nenumărate locuri din „mărturisirile“ sale, ne asigură, că introducerea are să i-o mulțumească mamei sale.

În prajma sărbătorilor socot că nu va strica să ne oprim puțin asupra îngrijorării sfintei Monica, de câteori era vorba de moralul fiului său Augustin.

Intr'adevăr e uimitor cum astăzi ne interesăm de tot viitorul material al fiilor noștri numai de moralul lor foarte puțin, sau de loc. Acum de sărbători de pildă, se întorc pe la vetrele părintești tinerii din licee, dela universitate chiar. Noi ne îngrijim de cu bună vreme să le trimitem bani de drum, și, așteptându-i ne temem de-un singur lu-

cru: să nu aducă note rele în atestatele lor. Ne mai bucurăm apoi dacă-i vedem destul de sănătoși trupește. Ni-se pare că dacă aduc note bune, și ne par sănătoși, nu numai ei ci și noi ne-am împlinit datorința. Mai departe nu căutăm: vedem de acum strălucitul lor viitor. Nu ne gândim că un obicei rău, o depravare timpurie poate să le roadă în ascuns, sufletele, și să-și întunece astfel, pentru totdeauna, viitorul.

Primejdiele lumii păgâne, cari au fost în stare să întunece sufletul unui Augustin, ni-se par că azi nu mai sunt, și chiar știindu-le că există nu le dăm nici o importanță. Ni-se pare că, copilul nostru, reintorcându-se din an în an cu tot mai bogate cunoștințe, e pe calea procopsirii sigure în viață. Că va aduce în suflet, din an în an tot mai multă corupție, sau chiar numai inclinări ascunse, păcătoase, cu acestea nu ne batem capul.

Intr'adevăr câți, dintre cei cari vor ceti acestea șire, s'au gândit vrodată serios, când le sosesc băeții de sărbători acasă, la ceeace ascund sufletele lor acum în dezvoltare? Câți vor fi cerca, să-i cunoască mai deaproape, să și-i facă prieteni și confidenți? Câți și-și vor fi dat osteneala să citească chiar în cutare carte, pe care băitul și adus-o cu sine să citească pe vacanță?

Nu! Noi zicem „bravo“ cu fața lămurată napoiindu-le atestatele bune, ni-se dăce dungă de nemulțumire pe frunte

Revista „Wochechrift“ vorbește despre legea industrială a fostului cabinet român, pe care actualul cabinet Carp și-a însușit-o și spune că ea impune industrieșilor ca 75 % din personalul întreprinderilor lor să fie români, ceea-ce va face ca muncitorii evrei destul de viguroși să emigreze, iar elementele evreiești incapabile de muncă vor rămânea măbind criza.

„Nord un Süd“ exclus din Ungaria. „Monitorul Oficial“ publică o ordonanță a ministrului de interne, prin care se interzice intrarea în Ungaria a revistei germane „Nord und Süd“ din Berlin.

Motivele sunt cât se poate de bazate: biata revista a cutezat a lua apărarea naționalităților atât de mult oropsite din partea regimului din Ungaria.

Reviste.

Răsboiul italo-turc. Spre a proteja lucrările pentru repararea aqueductului orașului Derna au înaintat în susul fluviului de acelaș nume 4 batalioane și jumătate de infanterie, cu 6 piese de artilerie de câmp și 4 secții de mitralieze sub ordinele generalului Delbuono. Trupele italiene au întâlnit îndată pe inamic dispunând de forțe remarcabile cu artilerie de calibru 75. S'a angajat o luptă în timpul căreia soldații italieni de geniu au putut săvârși lucrările numite. Desemnându-se în urmă un atac din partea inamicului asupra dreptei italiene, generalul

Capelle, comandantul rezervei și două batalioane, cari dela începutul luptei fuseseră ținute la dispoziția generalului Trombi au primit ordinul de a face un contra atac pentru a opri pe inamic și a degaja trupele cari protejau lucrările. Intervenirea eficace a contra atacului rezervei a respins trupele turco-arabe și a permis italienilor, ca dupăce lucrările genului au fost terminate, să se întoarcă spre redate, după instrucțiunile pe care le primiseră. Italienii au avut trei morți și 77 de răniți.

Din Benghazi se anunță: Liniste absolută domnește împrejur de Benghazi. S'a constatat că unele triburi armate au părăsit lagărul turcilor, unde domnește o mare nedumerire în privința mersului ce trebuie să aibă. Timpul continuă a foarte rău.

Revoluția din China. „Daily Express“ află din Peking: În capitală circulă șvonul că toți membrii dinastiei s'au refugiat.

Impărăteasa-văduvă își pusese ultima speranță în sprijinul ce-l ceruse dela viceregele Mancuriei, pe care-l rugase să trimită trupe la Peking spre a apăra dinastia. Vice-regele îi răspunse că nu se poate lipsi de nici un soldat, de oarece situația în Mancuria este foarte gravă.

Principii Ju-Lang și Ci-Tao au plecat împreună cu împărăteasa-văduvă. Până acum nu se știe dacă micul împărat se mai află în palatul său.

Izbucnirea revoluției în Albania. Din Constantinopol se scrie: Ministerul de interne comunică oficial că la Craja, în ținuturile mirdiților, a izbucnit revoluția.

Comunicația telegrafică între Craja și Alesia este întreruptă.

Autoritățile din Albania au confiscat o mulțime de bombe.

Serate de ale meseriașilor noștri.

La ședința literară a 11-a din 30 Noiembrie n. 1911 a Reuniunii meseriașilor Sibiini, au participat aproape 200 persoane. Presidentul *Tordășian*, după-ce binevintează numeroși oaspeți și îndeeșibi pe d. dr. A. Crăciunescu prelegătorul nostru la ședința de astăzi, pe d. medic dr. Aurel Dobrescu, prelegătorul din ședința din Decembrie, pe d. cand. de adv. dr. Alex. Dragomir, pe d. notar Simon Grădinar din Sacadate etc. ne vestește despre noul triumf al cauzei noastre de mijloc, despre faptul izbucnitor, că zilele trecute tinerul Alexandru Anca, nu de preot din Subpădure, cu 8 clase gimnaziale, și Patriciu Negruțiu, fiu de preot din Ragia, cu 5 cl. gimnaziale, prin mijlocirea sa au fost primiți ca învățacei (ucenici) de lăcătușerie în fabrica V. Török de aici.

Nu mă îndoiesc, zice *Tordășian*, că exemplul dat de Anca și Negruțiu, nu va rămânea izolat, precum n'a rămas nici

notele rele. Cădem ca tot ce formează băiatul nostru se concentrează în acelea cifre sau litere, și ca de-s bune acelea, copilul nostru e o minune. Sunt chiar părinți cari se bucura de notele mai slăbuțe dela purtarea morală. Iși zic: „E puțin strengar, are sa se aleaga om din el.“

Nu ne interesează astfel adevăratul om din copiii noștri. Și fiecare parine, judecându-și numai viața lui, ar trebui să vadă că nu notele cutare, nu costumul nou ce-l poartă tinarul, vor forma odată tăria vieții lui, ci pornirile sufletului. Ca un suflet sănătos, o voință dreaptă și puternică e sprijinul vieții noastre. Nu ceea-ce se vede, ci ceea-ce nu se vede, dar care se poate găci, îndată-ce vom cerca sa ne apropiem cu prietinie, cu intimitate de copiii noștri.

Sf. Monica a găcit corupția din sufletul lui Augustin, și îngrozându-sa de prăpastia în care avea să se prabușească fiul ei, a început o luptă desperată împotriva acelei corupții.

Intre părinții de azi câți nu sunt cari lărtă, trec ușor peste un „nelsemnat păcat al tineretelor“. Și din aceasta judecata superficială, cine ar ști să spună câți tineri se nenorocesc pentru totdeauna?

Noi ne bucurăm dacă de sărbători putem să mergem alături cu fiii noștri frumos îmbrăcați la biserică, ne simțim mândri chiar. Dar' oare ne vine cuiva în minte dacă acei tineri mai înără în biserică așa de

nevinovați, așa de curați, cum au fost la depărtarea lor din sinul familiei? De bună-seamă pe puțin ne doare capul de așa ceva?

Și totuși, ar trebui să știm că ori câte paze sa punem pana sunt în străini copiii noștri, puținii vor fi aceia cari să nu se întoarcă întinați, mai ales dela o anumită vârstă în sus. Corupția morală își afla azi nenumarate căi și potecute, ca sa se apropie de toți.

Se va pune cu drept cuvânt întrebarea: cum se poate să cunoaștem chiar simțimentele acele pe cari tinerii le țin mai ascunse? Răspunsul ar fi unul singur: să-i iubim cu adevărat, să prețuim ceea-ce e mai scump în copiii noștri. Aceasta iubire ne va face să ne știm apropia de fiii noștri, de tainele lor, fără să-i jignim. Îndată-ce ne vom apropia cu dragoste, trezind viața lor launtrică, ei vor simți numai decât ce voim. Arătându-le de pilda, părerile noastre asupra vieții, asupra deosebitelor concepții de-a judeca lucrurile, faptele oamenilor, numai decât fi vom face să se gândească la ei. Și cei buni vor lua învățătura bună, cei răi vor începe să-și judece faptele lor.

Dar noi va trebui să-i considerăm pe copiii noștri ca pe adevărați prietini, cari acum încep să-și formeze sufletele, și nu ca niște mașini, buni numai să luvețe și să ne împlinească poruncile. Să nu uităm mai ales că, în multe privințe, noi suntem datori să-i învățăm să judece. Sunt chestii capitale în

viață pe cari niciodată nu le atinge profesorul, și chiar dacă le-ar atinge nu pot să aibă o influință așa de mare asupra tinerilor ca în cazul când părinții și-le revelează.

Să nu uităm deci rolul educativ care totdeauna apasă mai greu asupra părinților, și va apăsa totdeauna. Totuși cât de rari sunt părinții cari, precum sf. Monica, să cerce a-și îndeplini acest rol educativ.

Mai este apoi, pentru a păzi sufletul tinerilor de intinare sau a'i spăla, dacă a căzut mijlocul puternic care strălucește din pilda sfintei Monica. Sunt rugăciunile. Azi o multă lume necredincioasă pentru-că e imensă superficialitatea vieții celor mai mulți. Deci cei-ce nu cred vor răspunde cu superioritate. „Ei lasă-mă în pace cu rugăciunea“. Dar cei cari credem, cari vedem puterea lui Dumnezeu în fiecare clipă, într'un fir de iarbă, în haina pompoasă a unei găngăni, în strălucirea universului, noi nu putem trece zimbînd peste acest mijloc atât de puternic al vieții adevărate, peste rugăciune. Se pare că sf. Monica prin puterea rugăciunilor mai ales a întors la calea adevărului pe rătăcitul Augustin, și a făcut din el un luceafăr vecinic.

Noi cari credem ne rugăm chiar, când copilul nostru e în fața unui examen greu, ca Dumnezeu să-i ajute.

Dar câți din cei credincioși se vor ruga pentru-ca sufletul copilului lor să rămână nepătat în viață, ori dacă a căzut să se ridice? Ar fi interesant să știm!

tinărului Socu. acum în al treilea an la tehnica din München, și nici al învățelului lăcătuș Nicolae Frâncu, care absolvent și el de 5 clase gimnaziale, a atras după sine un frumuseț număr de învățacei cu 2—4 clase gimnaziale, dintre cari vre-o 6 se afla și acum între cei 40 învățacei români din fabrica de lăcătușerie S. Wagner de aici. Când din asemenea elemente instruite se va alcătui ființoarea noastră clasă de mijloc, atunci cu mândrie vom privi la viitorul neamului românesc. D. Tordășianu face cald apel la învățacele Anca și la celealți cu calificăție mai mare, să fie adevărați frați pentru colegii lor cu mai puțină școală și să fie cu iubire și alipire către Reuniunea sodalilor, care deopotrivă ocrotește la sinol sau pe învățacei, pe cafe și pe măestri. Pe toți îi cheamă la activitate, încât pentru munca din ateliere în zilele de lucru și la activitatea din Reuniune, în zile de sărbătoare, când cu toții ne silim a da pentru toți hrana sufletească, de care cei mai mulți din învățacei de astăzi sunt lipsiți.

Intrați în programul ședinței literare, după cetirea prin notarul Duca a sumarelor ședințelor administrative din luna Noembrie, domnul dr. Aurel Crăciunescu ne ține o interesantă conferință, despre trecerea din lumea păgână în creștinism. A făcut o caracteristică a timpului înainte de venirea Mântuitorului, arătând ce principii, ce concepte morale și religioase stăpâneau la romani și greci; în ce stare era societatea de atunci, și cum se făcea educațiunea generațiilor tinere din timpul acela. A trecut apoi la întemeierea bisericii creștine prin Isus Hristos, Mântuitorul și apostolii lui, arătând superioritatea învățăturilor Mântuitorului față de păgânism, și cum aceste învățături au fost depuse în sf. Scriptură. Cine a scris sf. Scriptură; în special ce cuprinde sf. Evanghelie

și Apostolul, și cum valoarea acestor cărți rămâne eternă. Conferința de cuprins religios-moral a d-lui Crăciunescu, mai ales în timpul de față, a făcut buna impresie asupra auditorului, care l-a respălit cu meritate aplauze.

Între numeroșii debutanți ai seratei, s'a numărat și tinărul învățcel Alexandru Anca cu „Sentinela română“, predată cu mult sentiment.

Orchestra clericilor din seminarul „Andreian“ de sub conducerea clericului Coltofeanu și poeziile comice ale clericului Aurel Stefan, au ținut în continuă veselie pe participanți.

La fine s'au sortat 15 cânticele foloșitoare iar președintele Tordășianu, mulțumind tuturor debutanților și deosebi d-lui prof. Dr. Crăciunescu, invita la ședința din 28 Decembrie a. e., când va ține conferința d. medic, dr. Aurel Dobrescu.

„Invingătorul“.

Noutăți.

Redacțional. *Aducem la cunoștința on. cetitori ai siarului nostru, că numărul proxim va apărea numai Vineri după amiază însestrat cu material foarte bogat și variat.*

Din Arhidieceză. *Augustin Folea* actuar la oficiul arhidiecezan și notar al Senatului școlastic arhidiecezan a fost absolvit de oficiu cu 1 Ianuarie 1912. *Victor Aron* practicant la același oficiu a fost numit actuar și notar al Senatului școlastic arhidiecezan. *Zenore Păclisan*, teolog absolvent a fost numit practicant la oficiul arhidiecezan.

Și totuși, părinții din propria lor viață, experiență ar trebui să cunoască ce mare ajutor, ce folos imens au avut și au ei în viață chiar din sădirea adâncă în sufletul lor din partea părinților, a principiilor vecinice ale etice creștine. Și ar trebui să știe, că odată fiii lor pentru acest ajutor sufletească le vor fi mai mulțumitori, decât pentru toate diplomele cari și le-au câștigat ajutorul lor, purtându-i la școală.

Dacă pilda bună sau rea, îndemnul, vorbele unui străin pot avea o influență covârșitoare asupra copiilor noștri, cum am putea crede că numai pilda, sfatul și îndemnul nostru să nu aibă? Și dacă vom cerceta viața vom vedea ușor că foarte puțini oameni se apropie cu gând curat ca să-i ducă pe fiii noștri pe un drum sau pe altul, și nu ar fi o mare lașitate din partea noastră ca chiar noi să nu ne înșirăm în rândurile celor buni?

Viața sfinței Monica e o pildă vecinic vie de ce poate face mai ales o mamă pentru-ca fiii săi se nu cadă pe veci în prăpastia desfrânării, din care izvoresc toate relele cari pot face dintr'un tinăr de mare speranță, un om nevoiaș, care să trăiască apoi o viață întreagă cu sufletul sec și uscat.

Va zice vr'o mamă care a cetit viața sfinței Monica: Eu vreau să trăiesc, să mă bucur de viață, nu să fiu roaba fiilor mei. Vreau ca viața mea să fie plină, strălucitoare. Multe mame și-au zis așa, dar sufletul

lor nici o plăcere din lume nu l'a putut umplea deplin, dacă de copiii săi și-a uitat. Pentru-că Dumnezeu a lăsat ca sufletul unei mame să-i poată umplea de fericire un singur lucru: iubirea fiilor săi, și deci împlinirea datorințelor de mamă.

Sf. Monica și-a împlinit aceasta datorință. Viața ei a fos urzită de lacrimi. Și totuși, nu cred să fie o mamă care cetind aceasta viață să nu-și sponă în taina sufletului său: Ați vrea să fiu și eu așa!

I. Agârbiceanu.

Epigrame.

Deosebire.

La băncile de asigurare
Nu joacă, ca la bursă, soartea,
Căci iei dai sigur pe nesigur,
La bănci te asigurază moartea.

Unui medic.

Cu metoda tău medică
Nu-i morbos ca să nu scape...
Îi curezi odată numai
Și-l dai popii să-l îngroape.

Variantă.

Cu metoda tău medică
Ai creat o nouă lege:
Pacienții după cură
Îi dai popii să-i deslege.

Starea sănătății Maiestății Sale. Ministrul comun de externe, contele Aehrenthal i-a făcut vizita ministrului-președinte ungar, contelui Khuen Héderváry și cu ocaziunea aceasta i-a comunicat că Maiestatea Sa s'a însănătoșat pe deplin și nici o urmă de-a recelii din zilele trecute nu i-se mai poate observa.

Concurs. Cu terminul de 14 Ian. 1912 e pasă la concurs stațiunea de cantor-învățător din comuna Gaigău, districtul protopopesc Dârgea și de cantor-învățător din comuna Cătina, districtul protopopesc Cătina.

Cel mai potrivit dar de sărbători pentru copii. Atragem atenția părinților și învățătorilor asupra *Bibliotecii tineretului*, dată la iveală de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, din care bibliotecă au apărut până acum următoarele opt broșuri: 1. Puiul, povestire de Ioan Al. Brătescu Voinești. 2. Vestitorii, povestire de Mihail Sadoveanu. 3. Meșterul orb și Luminărică de Const. Negruzzi. 4. Darul lui Hristos și La fereastră de Ioan Popovici-Bănăteanu. 5. Doi călărași, povestire de C. Sandu-Aldea. 6. Doi bătrâni, povestire de Ioan Agârbiceanu. 7. Tușa Oana, povestire de Ioan Agârbiceanu. 8. Bălaurul cu șapte capete, poveste de Petre Ispirescu.

În această colecție s'au luat, cum se vede după numele autorilor, numai piese alese, aflate ca potrivite pentru tinerime de Secția școlară a Asociațiunii.

Prețul unei broșuri este numai 6 bani; întreaga colecție costă deci 48 bani.

Biblioteca tineretului se află de vânzare la toate librăriile și tipografiile românești din patrie. Ceice vor comanda direct dela biroul „Asociațiunii“ (Sibiu str. Șaguna Nr. 6) cel puțin 50 de serii de câte 8 exemplare, vor primi un rabat de 25%.

Seria se va continua în cursul anului viitor. Sibiu 17/30 Dec. 1911. *Biroul Asociațiunii.*

Logodnă. Elvira Moțiu și Eugen Tătar logodiți.

Protest. Jurnalele din Bucovina au adus vestea că la liceul gr. or. din Suceava unii profesori cosmopoliti au hotărât să înlocuiască costumul național al elevilor români cu o uniformă copiată după costumul național al Nemților din Stiria.

Pe acești profesori vandali, cari înlătură într'un mod atât de samavolnic portul nostru național dela unicul liceu din Bucovina, a cărui majoritate de elevi și profesori o formează „Românii“, societatea acad. „România Jună“ din Viena întrunită în adunarea plenară extraordinară din 26 XII. 1911 îi înfierează în fața opiniei publice românești și apelează la simțul național al elevilor și al părinților lor, ca să se înșiră la luptă lor național și să bătăteze în tot felul și cu ori ce mijloace unșă de cea străină, înpusă lor cu deasila.

Fiind liceul gr. or. din Suceava un liceu confesional susținut din partea fondului religios românesc, „România Jună“ apelează la membrul ei onorar I. P. S. *Mitropolitul* Dr. Vladimir de Repta și-l roagă cu insistență ca Excelența Sa în calitate de cap al fondului religios gr. or. român, și prin urmare și al liceului din Suceava, să întreprindă pașii necesari pentru desaprobarea și înlăturarea acestei samavolnicii precum și pentru pedepsirea acelor vandali lipsiți de simț estetic și național.

Dela Academia Română. Vineri la 2 ore d. a. Academia Română din București a ținut ședința publică, în care s'au făcut următoarele comunicări: D. I. Bogdan: O scrisoare din 1679 a metropolitului Dosofteiu. D. N. Iorga: Contribuții la istoria bisericii noastre, mănăstirea Neamțului și Biserica din Bălinești.

Aviatorul Vlaicu la Egipt. „Liber-tatea“ află dintr-o scrisoare particulară că aviatorul nostru d. inginer A. Vlaicu a fost invitat să eșecute câteva șboruri în orașele egiptene Alexandria și Cairo.

Petrecheri. „Societatea meserieșilor din Blaj“ invită la producțiunea teatrală împreunată cu dans, care va avea loc la 8 Ianuarie st. n. 1912 (a 11-a zi de Crăciun) în sala „Hotelului Univers“.

— Comitetul filial din Dej al Societății pentru fond de teatru român“ aranjează în ziua de anul nou 14 Ianuarie 1912 st. n. în otelul „Hungaria“ serată teatrală împreunată cu joc.

Impăratul Vilhelm la Viena. La primăvara venitoare împăratul Wilhelm v'a întreprinde o călătorie la Corfu și în drumul acesta se va opri și la Viena, ca să redea vizita moștenitorului de tron. Cu ocaziunea aceasta va cerceta și pe Maj. Sa.

Concurs. În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se publică concurs pentru „premiul Andreiu Mureșan“ de 300 cor. pe anul 1911.

La concurs se admite orice lucrare originală românească de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1911, fie din sfera literaturii frumoase, fie o colecțiune de literatură populară.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Aprilie st. n. 1912 biroului Asociațiunii în Sibiu (Str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice-literare ce se va ține cu ocazia adunării generale din 1912. Sibiu, 25 Decembrie 1911. Andreiu Bârseanu, președinte. Oct. C. Tăslăuanu, secretar.

Primul roman al d-lui Ioan Agârbiceanu. Distinsul novelist și colaborator al ziarului nostru, d. I. Agârbiceanu a terminat primul său roman, a cărui publicare se va începe în numărul de Crăciun al revistei „Luceafărul“ din Sibiu.

Romanul poartă titlul: „Povestea unei vieți“. Subiectul este luat din viața Românilor ardeleni.

Din Portugalia. O telegramă din Lisabona anunță: În Braga s'a revoltat o parte a regimentului 2. Soldați cumpărați cu bani și instigați de agenți revoluționari au ocupat casarma, și bariadă și au provocat turburări. Comandantul regimentului, ajutat de partea rămasă credincioasă noului regim, i-a somat să se predea. Răsculații au răspuns cu salve date în aer. Comandantul a îndreptat tunurile contra casarmei, ceea ce avu efect căci tulburătorii, văzând situația neprielnică, au depus armele.

Opera unui arhitect român în Viena. Primum îmbucurătoare știre: În 23 l. c. s'a redeschis în Viena restaurantul „Zur Grossen Tabakspfeiffe“ situat în centrul orașului în imediată apropiere de Stefansplatz (I. Jasonirgottstrasse 6). Lucrările arhitectonice s'au făcut după planurile și sub îngrijirea merituosului arhitect român dl. Cesar Popovits, care trece de unul dintre cei mai talentați și distinși arhitecți ai capitalei austriece.

Nu exagerăm de loc, când constatăm pe baza criticii generale a ziarelor din Viena, că opera distinsului nostru compatriot și bun român a produs în toate cercurile artistice cea mai bună impresie, fiind recunoscută ca cea mai înaltă prestațiune de felul acesta.

Restaurantul „Zur Grossen Tabakspfeiffe“ este azi localul cel mai frumos și mai cu fast aranjat din capitală.

Luxul discret, confortul simplu și soliditatea tuturor întocmirilor interne, face o impresie armonică asupra privitorului și contribuie la aceea, ca să se simtă bine într'un asemenea local.

Instalațiunile se extind peste 3 etaje: În soulerain pivnița orășenească (Stadtkeller), în partere câteva odăi pentru oaspeți, iar în întreg etajul prim mai multe săli mai mari și mai mici, pentru întâlniri familiare și intime.

Nu este aici locul să ne dăm în detalii și în critice de artă căci promitem că vom reveni încă asupra acestei producțiuni artistice a unui român; vom să aducem însă și noi felicitările noastre românești — cel puțin tot atât de sincere ca și cele ale străinilor — dlui arhitect Cesar Popovits (de origine din Lipova) și să-i urăm încă multe succese de felul acesta.

Notăm încă, că proprietarul restaurantului Franz Rain a oferit masă gratuită pentru câte un student român sărac pe timp de mai mulți ani, luând în considerare sprijinul ce l-a avut totdeauna din partea Românilor și stima ce o poartă față de arhitectul român dl. Cesar Popovits.

Statistică tristă. Sub titlul acesta călindarul din Sibiu „Volks Kalender“ publică o serie de date de tot triste pentru poporul sășesc din Ardeal. Se observă cum se macină zi de zi temelie acestui popor. Sporul după o mie de suflete abia se poate lua de 28. În anul 1909 au emigrat 2800 și s'au reîntors numai 980. Numărul lor total e de 200 000 suflete. În anul acesta numai în trei comune românești le-a succedat de-a pune mâna pe averi streine, pe când averea sășească din 23 sate au trecut în mâna românilor, care e de 263 jugere și 1583 stângini □. Starea instrucțiunii e cât se poate de bună. Pe 730 suflete pică o școală normală și pe 2800 suflete o școală medie.

Populația Bulgariei. Populația Bulgariei la sfârșitul anului 1910 s'a urcat la 4.329.108 locuitori, față de 3.154.375 din anul 1887.

Creșterea astfel în decurs de 23 ani e de 1.223.833 locuitori, ceea ce reprezintă 21.7%.

Partea Literară.

Sfânta casă din Loreto.

(Continuare și fine).

Frumoasele și solidele sicriuri sau dulapuri din lemn de nuc, așezate în jurul acestei sale mari, cu toate ornatele, au fost lucrate de Andreiu Costa din Bologna la porunca cardinalului Antonie Maria Gallo, protectorul sfintei case, care a cheltuit la zidirea și pictarea acestei strălucite sale, suma de 601.160 lire. Dulapurile de diferită mărime, sunt toate numerotate până la Nr. 69; în dânsule sunt frumos așezate darurile oferite Preacuratei Vergure, cari sunt cu deamănuntul descrise după număr, în: *Guida din Loreto e Relazione storica sulla Translazione della Santa Casa* — Loreto 1910, din care am luat și eu unele date cuprinse în această descriere, și pe cari a le înșira aici ar fi prea greu și prea obositor pe sama publicului cetitor. Amintesc numai în general că donurile acestea sunt: tot felul de vase sfinte în aur, argint, împodobite cu pietrii prețioase, odăjdii bisericesti din mătăsuri și din cele mai alese stoffe, cu brodări în aur și argint, mărgelile, brățare, linguri, oroloage, cercei, cruci, inele de aur cu diamante, briliante, rubine și mărgăritare orientali, a căror valoare ajunge și azi la mai multe milioane... În special amintesc dulapul de sub Nr. 24, care se crede cel mai bogat, și în care se află mai multe obiecte; așa un felon, *se înțelege latin*, adică o *planetă* cum îi zic latinii, cu toate cele de lipsă și cu toate odăjdiile deosebite ale Episcopului pentru pontificare, în lamă de argint și brodate în aur. În aceste veșminte sacre sunt cusute și legate în argint vre-o 4000 de petri prețioase. Au fost dăruite sfintei case de Papa Piu IX, căruia i-le dăruise Regina Isabella din din Spania. Un potir de aur masiv, greu de 5 libre, păruit de Piu VIII. Un potir de argint aurit, cu briliante și smaragde, cu 3 statue în picioare, dăruit în 1814 de Alteța Sa Regală Amalia din Bavaria, mireasa lui Eugeniu Beauharnais, viceregele Italiei. Un potir de argint aurit, împodobit jur împrejur cu 50 briliante și 50 rubine, dăruit în 1808 de Ioachim Napoleon Murat, regele celor 2 Sicilii, 6 candelabre de argint aurit, lucrate foarte frumos în stil gotic, cari se folosesc pentru împodobirea altarului sfintei case la sărbătorile cele mari, dăruite în 1847 de Naria Lubomirska din Varșovia, principesă polonă. O cruce de cristal de munte, cu pedestal tot de cristal și cu Hristos de aur, cu 3 smaragde groase și 6 mai mici, dăruită în 1816 de Carol IV. regele Spaniei, după ce a cercetat cu soția sa biserica de Loreto... etc... Apoi în dulapul de sub Nr. 48 între multe obiecte prețioase se poate vedea un prea frumos steag alb, brodat în mătăsă și aur, dăruit în 1896, de un pelerinagiu unguresc, cu inscripție în limba maghiară.

AVIZ.

LA ADMINISTRAȚIA CENTRALĂ CAPITULARĂ din BLAJ (Balázsfalva) se află de vânzare viță altuită de cl. I. din următoarele specialități: Rizling Italian, Fetească albă, Muscat Ottonel, Albă de miere (Mézés fehér), Chasselas blanc și Chasselas rouge.

Așadar în acest vestit locaș dumnezeesc vei putea afla daruri din orice parte a lumii latine catolice, numai din biserica orientală catolică nu vei afla nimica... Nici măcar un rând de haine bisericesti, cât de modest și simplu nu poți afla în acest loc atât de sfânt, ca să le folosești la o sfântă liturghie grecească, așa că eu am trebuit să-mi duc de acasă un rând de vestimente bisericesti, evanghelie, liturgier și cealaltă, ca să-mi pot împlini dorul, ce de mult îl aveam, să slujesc sfânta liturghie în sfânta casă!... Și apoi să se mai mire omul, că orientul a fost lipsit de această mare comoară? Până când va dura acest indiferentism al nostru? Peregrinajile noastre românești, cari s'au făcut până acuma la Roma, pentru ce au încunjurat acest măreț și vrednic de cercetat loc?... Că doară dela Ancona, nu e departe orașul Loreto, ci numai cale de o oră cu trenul... Când se vor afla și la noi măcar vre-o câțiva oameni evlavioși, mai în bunăstare, cari să dăruiască pe sama aceluia sfânt locaș, un rând de haine bisericesti, un potir și disc, o evanghelie, liturgier, apostolier, cari să se păstreze acolo, așa încât oricare preot român greco-catolic trecând pe acolo să aibă cu ce sluji după ritul său propriu grecesc? Dacă s'ar afla atari inimi generoase și marinimoase, să se adreseze numai la scriitorul acestora, carele mă angajez (mă leg) a duce toate hainele, cărțile liturgice și eventual și vasele sacre ce s'ar dăruia, la acel loc renumit, cu prilejul celei mai de aproape călătorii ce o voi întreprinde în Italia, și mă angajez a face amintiri speciale la liturgia, ce o voi sluji în sfânta casă, pentru respectivii marinimoși și donatori...

Însă atari indivizi marinimoși, cari să dăruiască un rând întreg de vrednice ornate bisericesti, cu greu cred să se găsească la noi; de aceea frații preoți din provincia noastră metropolitană, după ce vor ceti cu atențiune toate din lucrarea aceasta, și după ce vor fi pătrunși de dorul ideal, de care sunt stăpânit eu, ar îndeplini o faptă spre mai marea mărire a lui Dumnezeu și intru onoarea Preacuratei Vergure Maria, dacă în cercuri intime preotești, ori în cercuri intime de credincioși mai în stare, ar porni o colecție spre acest scop.

De sine se înțelege, că preoții în acest caz ar trebui să lumineze pe credincioși și să le țină o cuvântare potrivită despre această minune săvârșită de Dumnezeu, descoperindu-le intențiunea, ce o are un smerit slujitor a lui Dumnezeu de a duce la acel vestit sanctuar ca dar din partea Românilor greco-catolici, un rând de odăjdii bisericesti, cărți liturgice, și eventual vase sacre, ori alte daruri ce s'ar oferi...

Banii, ce s'ar aduna astfel în decursul anului 1912, să se adreseze scriitorului acestor șire, împreună cu catalogul, care să conțină numele oferitorilor marinimoși, pe cari îi voi aminti la liturghia ce o voi sluji în sfânta casă, îmbrecat în ornatele acelea, la cari a contribuit fiecare cu cât de puțin... Acele ornate le voi lăsa apoi în grija păzitorilor sanctuarului, împreună cu un Album, cu numele și conumele tuturor dăruitorilor...

Primirea acelor colecte, o voi chita

publice în prețuita noastră „Unirea”, banii ce vor incurge, îi voi depune imediat la institutul nostru de credit și economii: „Concordia” din Gherla, iar apoi la începutul anului 1913 am face pașii de lipsă pentru pregătirea unui splendid rând de ornate sacre bisericesti, prin fetițele Internatului Veancean din Blaj, ca așa în vara anului 1913 să pot duce acel dar ca un prinos al bisericii greco-catolice românești la vestitul sanctuar al Preacuratei Vergure, în care nu se poate vedea nici cel mai mic dar din partea bisericii orientale catolice...

Dacă s'ar aduna atâția bani, în cât să se poată pregăti două rânduri de ornate sacre, cu atât mai bine, căci acest al doilea rând l'aș duce ca dar din partea bisericii noastre la vestitul miraculos sanctuar al Preacuratei Vergure din Lourdes, în Franța, unde încă am de gând să întreprind un peregrinaj, când îmi vor permite împrejurările.

11. Năile bisericii și capelele.

Eșind din sala Tesaurului se poate vedea naia cea mare a Basilicii, pe a cărei plafon se văd mai multe icoane de ale profetilor, apoi se pot observa altarele jur împrejur ale celor două năi mai mici. Cea dintâiu capelă a năii de-a stânga — mergând în jos — are un tablou în mozaic din a. 1830, care reprezintă cina Domnului, copie de pe o pictură franceză de Simion Voyet: în capela a doua se vede un tablou în mozaic a Vergurei Desolate, pe care o mângâie un Inger, reproducere de pe o pictură a cavalerului Laudi din Piacenza. A treia capelă are un mozaic cu Arhangelul s. Mihail, de pe renumitul tablou a lui Guido Rein. A patra reprezintă pe s. Francisc de Assisi — primind în trupul său ranele Domnului, a cincea pe sfinții Ignatius și Filip Neri, tot reproduceri în mozaic. În capela a șasa e eșezat *Baptisteriul*, sau fântâna de botez, care e o adevărată minune. Lucrarea s'a început în 1600, și s'a terminat după 7 ani, pentru prețul de aproape 80 mii lire, de Tiburtiu Vergelli, ajutat de Vitali, Sebastiani și în parte de Tarquinio Jacometti. Figurile de pe dânsul fac aluziune la Botez, cele 4 statue reprezintă: Credința, Speranța, Iubirea și Perseveranța (Statornicia). Statuele din vârf, reprezintă pe D. N. Isus Hristos primind botezul dela s. Ioan... Picturile capelei sunt de Pomarancin, cari stricate de umezală, au fost restaurate de Inocențiu Recanatini din Ancona.

În naia de-a dreapta de asemenea sunt 6 capele, în cari iarăși se pot vedea diferite tablouri în mozaic, lângă capela a șasa este apoi o sacristie, în care încă se pot vedea afrescuri minunate din veacul al XVI-lea și un pediment nou din 1909.

Încunjurând mai încolo spre dreapta, se mai văd alte trei capele cu picturi și afrescuri de toată frumsețea, dintre cari la altariul prim se vede s. Ana, s. Ioachim și Preafericita Vergură, pruncă, care udă un crin în mozaic — reproducă de pe o pictură a artistei germane Angelica Kauffmann — moartă în Roma la 1807. A doua capelă e închinată s. Iosif, a treia Bunevestiri. — De aici ajungem la Sacristia Păzitorului sfintei căsi, unde încă se admiră afrescuri de pietate de prin a. 1506.

Eșind din aceasta sacristie se văd niște monumente, — mormântul Cardinalului Nicolae Gaetani, apoi urmează trei capele în Absidia Basilicii — dintre cari cea dintâiu are un mozaic, ce reprezintă Nașterea Preacuratei Vergure, care e cel mai fin și mai bine lucrat dintre câte sunt în biserică. E o copie de pe originalul de Hanibal Caracci din Bologna, răpit de Francezi în 1797. Capela aceasta se restaurează și se înfrumusețază cu spesele credincioșilor Poloni.

Capela ce urmează e proprietate *Absida*, destinată pentru oficiul coral zilnic, ce-l îndeplinește aici canonicii Bisericii și pentru sărbătorile ordinari ale anului. Se numește *capela Germană*, pentru că s'a făcut pe spesele credincioșilor din neamul Germanilor.

Nu se pot descrie amănunțit picturile acestei admirabile capele. Artistul profesor Ludovic Seitz, prin picturile sale a voit să facă un discurs întreg, să grăiască despre predestinațiunea Mariei, despre privilegiile ei singulare, despre toate faptele sfinte ale vieții sale și despre mărirea sa glorioasă. De aceea s'a folosit de figurile emblematice și profetice și de profetiile cari sunt în Biblie despre *Maria*, de locurile comune ale Evangeliștilor referitoare la viața Mariei, de laudele ce i-le-au adus înțelepții, de apărările, definițiunile și onorurile ce i-le-au adus Papii dela Roma. Întreaga sa lucrare a împărțit-o în 6 părți: I. Pe fereasta cea mare: Maria Nepătăată. II. În zidirea din dreapta: Maria Vergură. III. Maria, Maica lui Dumnezeu. IV. În zid de-a stânga: Maria Compațientă (ori împreună răscumpărătoare, sau Indurerată.) V. Maria întrepunătoare. VI. Pe plafon: Maria Incoronată. Fiecare din aceste părți e descrisă mai pe larg în cartea citată mai sus. Aceasta lucrare a fost săvârșită dela 1892 până în 1902, 10 dieceze din Germania au contribuit mai mult cu obolul lor, la aceasta capelă — carea singură a costat 200 de mii de lire (coroane). Pe lângă picturi se admiră în aceasta capelă corul capitular, în fund cu un tron pentru Episcop, care a costat suma de aproape 80 mii de lire, și un strălucit padimet de marmură colorată. Capela a fost inaugurată în 16 Octombrie 1908, la 35 de zile după moartea prof. Seitz.

A treia capelă are de asemenea un mozaic ce reprezintă pe sfânta Catarina Vergură și Martiră și Ioan Botezătorul înghenunchiați la mormântul Preafericitei Vergure, iar în aer aceeaș Vergură înălțându-se la Ceriu.

Lângă aceasta capelă e Sacristia numită: *della Cura* (a grijei), care servește de oficiu parohial cu Arhivul său, comună celor 3 parohi din Loreto, dintre cari 2 se numesc episcopesti, iar unul se numește *parohul sfintei căsi*.

Mai încolo de a stânga Absidei, dăm de *Capela Slavă* pentru că s'a decorat pe spesele Slavilor. Dânsa e închinată din voința Papei Leon XIII *Mariei*, „*Maicii noastre*” și sfinților „*Ciril și Metodiu*”, Apostolii Slavilor. Plafonul ar hiaecut fu pictat în 1893-94 de prof. Aureliu Stella care a pus emblemele Slavoniei, Dalmației și Bohemiei. Pe fereasta colorată se văd deasupra s. Ioan Nepotul și s.

Nicolae dela Mira Liciei, dedesupt s. George și s. Ludmilla. Lucrările făcute în aceasta capelă trec peste suma de 50 mii lire.

Capela mare ce urmează e dedicată sfântului Aloisiu regele Franciei, și a fost făcută pe spesele națiunii franceze.

Aceasta capelă precum și cea de mai înainte, e închisă cu o ușă grandioasă și strălucită cu grate de fer. care singură a costat 16 mii de lire.

12. Biserica pe dinafară.

Fațada dinafară a bisericii s'a început în 1571 sub s. Piu V și s'a terminat sub Siet V. în 1587. Ușa cea mare din mijloc e împodobită de 2 colonne (stâlpi) ionice, ce reprezintă pe Precurata Vergură cu Pruncul în brațe. faesimile a aceleia, ce se venerază în sfânta casă, desbrăcată de prețioasa haină... E făcută de Ieronim Lombardo, vărsată în 1583, pentru suma de 5320 lire. Sunt apoi alte două uși mai mici, pe tustrele se văd mai multe reprezentățiuni biblice, începând dela crearea Evei, — pe cea mare din mijloc. — până la Estira, care se roagă înaintea tronului lui Assnerus. Pentru aceste 2 uși laterali s'a spesat suma de 149 mii lire. Toate trei ușile sunt de bronz, lucrări de prima categorie. Lângă trepte se vede statua de bronz a Pontificelui Siet V în haină papală, ridicată în 1589 dn Calcagni, și în parte de Vergelli. Mai jos două statue de bronz reprezintă: Dreptatea și Caritatea, alte două: Credința și Pacea. Monumentul Papei Siet V, ridicat de unii cardinali creați de dânsul costă peste 42 mii de lire.

13. Turnul.

Turnul făcut după planul arhitectului neapolitan Aloisiu Vanvitelli, s'a construit dela anul 1750—1754. înălțimea lui până la cruce e 75 metri, sunt în el 6 clopote, dintre cari cel mai vechiu e vărsat în a. 1610.

14. Palatul Apostolic sau regesc.

Din afară se vede palatul Apostolic, numit și regesc, început de Bramante, și continuat de alți vestiți arhitecți, în care într-o vreme era locuința canonicilor și reședința Episcopului, Administratorul sfintei case, și a oficiilor de administrare.

La depărtare de 1 oră dela Loreto tot pământul aparține sfintei case, care însă e administrat de guvernul italian, care după lupta dela Castelfidardo — deși nu s'a atins de tesaurul madonei de Loreto — dar averea și venitele le-a luat în administrarea statului, și se spune, că ce privește modul acestei administrări, nu totdeauna se porcede în mod vrednic de stimă...

În apartamentul numit apostolic, se văd chiliile în cari locuiau Papii, când cercetau Loreto. Se păstrează și azi patul, în care s'a culcat Gregoriu XVI. în 1841 și Piu IX. în 1857, în care durmiseră mai înainte, și Piu VI. și Piu VII. Alte 4 sale grandioase, sunt înabogățite cu o pinacotecă destul de prețioasă, începând din veacul al XV-lea, unde se pot vedea tablouri de autori clasici. Într-un sălăz sunt apoi și pân-

zele țesute în lână, mătăasă, aur și argint, făcute după desemnurile lui Rafael, ce reprezintă diferite scene biblice. Au fost aduse în Loreto în 1667. lăsate prin testament sfintei case de nobilul I. Baptista Pallavicino din Genua, și pe cari dânsul le-a câștigat în Flandria. Deși nu sunt perfect conservate, cu toate acestea sunt foarte prețioase, așa că se zice, că unii dintre baronii Rotschild a îmbiat pentru fiecare câte 2 milioane.

Se admiră apoi 2 colecțiuni de vase, cari au servit până la jumătatea veacului trecut spre uzul farmaciei sfintei case. Cea dintâiu e compusă din 350 vase, și e mai prețioasă — fiind că a fost proprietatea farmaciei Ducilor de Urbino, cari le-au procurat dela cei mai renumiți artiști. Pe aceste vase sunt reprezentate multe fapte din vechiul și noul Testament, din istoria Romană și Siciliană, din mitologia Grecă și Romană.

15. Penitențieria Apostolică.

În etagiul cel din urmă al Palatului se află Penitențieria Apostolică — care servește de locuință pentru Părinții călugări Minoriti Conventuali — din ordul Franciscanilor. Azi numărul acestor călugări s'a redus la 12, dintre cari 5 călugări sunt Penitențieri Apostolici (adecă preoți spoveditori) pentru limbile: franceză, spaniolă, germană, engleză și polonă, așa că peregrinii acestor națiuni — cari cercetează sfânta Casă din Loreto — spovedindu-să și cuminecându-să se pot împărtăși de cea mai mare binefacere, ce se poate da, adecă de *Indulgența plenară în toate zilele anului și pentru fiecare vizită ce se face în sfânta casă...*

Sub indulgența plenară se înțelege iertarea întregii pedepse temporale (vremelnice) datorită încă dreptății dumnezeiești, pentru păcatele iertate deja (în tainele Mărturisirei), în ce privește vina și pedepsa lor vecinică.

16. Incheiere.

Fie aceste puțin date istorice și descrierea făcută un imbold puternic pentru credincioșii noștri ca să laude, să preamărească și să onoreze tot mai tare prin rugăciuni și prin cântări pe Maica lui Dumnezeu, care după Dumnezeu e singura noastră speranță (nădejde) pe acest pământ, în aceasta vale de lacrimi, de plângeri și de năcasuri. *Toată speranța mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păsește-mă sub acoperământul tău...*

Aș voi ca din cetirea acestei minuni, ce a făcut-o Dumnezeu cătră capătul veacului al 13-lea să se stârnească în cât de mulți dorul de a întreprinde o sfântă călătorie la acel loc vrednic de cercetat, și cu timpul să se organizeze prin cei competenți peregrinajuri în toată forma: apoi când se vor face peregrinajuri la Roma, să se încunjure sfânta Casă din Loreto, și nesmintit să se înfășoșeze și acolo peregrinii, dovedindu-și în acest chip evlavie de altcum destul de mare ce este la poporul românesc față de Precurata Vergură. Acolo în sfânta Casă să cadă în genunchi peregrinii, și să se roage din toată inima pentru sine și pentru ai lor

de acasă, să ceară dela Dumnezeu prin mijlocirea Precuratei Vergure daruri spirituale, cerești și pământești și să iee hotărîre de a petrece în viitor o vieță evlavioasă, cucernică, sfântă, cu frica lui Dumnezeu: *Teme-te de Dumnezeu și poruncile lui le păsește, că aceasta e tot omul...* Și se vor convinge credincioșii peregrini, ce lucru minunat este a petrece în rugăciuni în acest loc sfânt!...

Dar știu, că multă vreme va trebui să treacă, până vor străbate dorințele aceste ideale ale mele pretutindena la credincioșii noștri, știu, că puțini vor fi acei fericiți, cari să se ducă în persoană să cerceteze sfânta casă din Loreto! Pentru aceea cel ce va ceti aceste rânduri, să-și arete evlavie sa cătră Precurata Vergură, îndreptând cătră dânsa călduroase rugăciuni și cântări de laudă, de cari avem destule în cărțile noastre bisericesti și în cărțile de rugăciuni, ca așa să-și asigure dobândirea darurilor, ce-i sunt mai de lipsă spre a ajunge la casa veșnică a mării Raiului. — Așa să fie.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Călindarul „Unirei“,

de un cuprins bogat și variat. Partea literară și economică e peste 160 pagine tipar, având număroase ilustrațiuni și vederi dela adunarea de astăvară dela Blaj. Pentru orientarea cetitorilor noștri schițăm aci cuprinsul părții literare și economice:

Serbările culturale dela Blaj: a) *Introducere*, preziua serbărilor, seara de cunoștință, Blajul iluminat.

b) *Ziua primă:* Sta liturghie, adunarea generală a Asociațiunii — ședința primă, deschiderea expoziției; banchetul; conductul etnografic și petrecerea poporală; concertul.

c) *Ziua a doua:* Acte de pietate; adunarea generală a fondului de teatru — ședința primă; ședința festivă a secțiilor Asociațiunii; prânz festiv în onoarea oaspeților; ședința a doua a Asociațiunii; Vlaicu; Mânăstirea Argeșului; bal.

d) *Ziua a treia:* Ședința a II-a fondului de teatru; prânzul mitropolitului Mihályi dat în onoarea artiștilor; ședința a treia a Asociațiunii; alegerea prezidenților; teatru.

e) *Expoziția despărțământului Blaj:* Secția școlară; istorică-culturală; a industriei de casă; secția silvanală-agricolă; a industriei și comerțului și tipografia sem narială.

f) *Post festa.*

Apoi:

Din „*Divina Comedie*“: *Infernul*: t-ra ducere în versuri de George Coșbuc (pusă la dispoziția Unirii de ilustrul autor cu ocazia petrecerii dsale în Blaj. Notele la *Infern* le-a scris dl prof. seminarial Dr. Alexandru Nicolescu.)

Blajul, poezie de Rello.

Tatu-Moș, de Alexandru Ciura. (Din volumul scriitorului, ce a apărut de curând).

Poporul, schiță de T.

Cel mai tânăr fondator. O pagină comemorativă scrisă de Al. Ciura, despre Vasile Zehan, un elev al dsale:

Poezii, de Oct. Goga și Cincinat Paulescu

O poveste, de Carmen Sylva.

Cavalerii întunerecului, de A. Nan.

Impresii din văzduh, de Aurel Vlaicu.
Doze serbări culturale. (Desvălirea monumentului Eminescu la Galați și iubileul universității dela Iași).

Glume, snoave, povești etc.

Cum să ne apărăm de păduchii de frunză, de dl Ioan Pojan absolvent al școlii de pomologie și aplicat la domeniul metropolitan.

Partea economică: Călimdarul stuparului, împărțit pe cele douăsprezece luni.

Sunt tot atâtea articole scrise de mâinile cele mai competente, cari fac acest bogat material interesant și atrăgător.

Atragem de cu vreme atențiunea cetitorilor asupra Călimdarului Unirei, care va fi un decor pentru ori care casă românească. Căci așa o carte actuală cu atâtea pagini vrednice de păstrat pentru posteritate e o raritate.

Se poate comanda la *Librăria Seminarială* în Balázsfalva—Blaj și costă:

70 fl. + 10 fl. porto.

*

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5°40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela *Librăria Seminarului* teol. gr. cat. din Blaj cu prețul 9°50 cor.

*

Carte de cetire maghiară pentru clasele: V. și VI. a școlii primare cu limba de propunere română. de *Ioan F. Negruțiu* și *Petru Ungurean*. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 5,9421—1910.

*

Verbele auxiliare: sunt, am, voiui, de *dr. Octavian Prie* profesor gimnazial în Blaj. Se poate comanda la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj. Prețul 60 fl. + 5 fl. porto.

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**
Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA.**

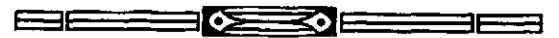
MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, sa-loane, aranjare completă de hoțele, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile I cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7. sz.
(88) 24—104 (Központi városháza mellett).

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat.* din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1°50 fl.

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui *Kaiser* cu „trei brazi“

6050 atestate dela medici și privați garantează pen-tru succesul sigur.

Bonboane excepțional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fleri; cutie cu 60 fleri se află la: *Carol Schieszt* farmacist Blaj. (86) 9—22

Români replantați viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică *Elisabetopol-Erzsébetváros.*
(Kis-Küküllő v.m.)

☐ ☐ **Altoi de vie!** ☐ ☐

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atâcate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 10 - ?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

— SIBIIU —

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☞ **Asigurări pe viață** ☞

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
finea anului 1910	K. 5,003,540-78
Capitale asigurate pe viață achitate	4,884,801-12
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1910	foc „ 119,839-992 —
	vieată „ 11,020,266 —
Fonduri de întemeiere și de rezervă	2,428,317 —

☞ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(88) 1—?